የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር

በሠ/ማ/ጉ/ሚ/ሚኒስትር

በዶ/ር ኤርጎጌ ተስፋዬ የቀረበ

የኮቪድ 19 አለም አቀፍ ወርሽኝን ለመከላከል የሥራ ቦታ ምላሽን (workplace Response) የተመለከተ ፕሮቶኮል

መጋቢት 2012 ዓ.ም

አዲስ አበባ

መግቢያ

ዓለማችን እንደ አንድ መንደር የተሳሳረች እና ሰፊ ነፃ የመረጃ፣ የሸቀጦች እና የሰዎች ዝውውር ዕለት በእለት የሚካሄዱበት በመሆኑ በአንድ አካባቢ ያለ አሉታዊ ይሁን አውንታዊ ክንውን ወደ ሌላ አካባቢ በአጭር ጊዜ የሚሰራጭበት እና የሚደርስበት ሁኔታ ከመቸውም ጊዜ በላይ ፈጣን እንደሆነ እሙን ነው፡፡ **ኮቪድ 19 ዓለምን ለማዳረስ ጊዜ ያልወሰደበት ምክንያት** በአንፃራዊነት ሀገራት መደበኛ ባልሆነውና በሆነው የሰዎች ዝውውር በተለይም ለቱሪዝም፣ ለንግድ እና ለዲፕሎማሲ በራቸው ክፍት በመሆኑ ነው፤ ስለሆነም ይኸ ኮቪድ 19 በዓለም ጤና ድርጅት እማካኝነት አለም አቀፍ ወረርሽኝ ሆኖ ከታወጀበት እናበሀገራችን የመጀመሪያው ተጠቂ ይፋ ከተደረገበት ሰዓት አንስቶ የመከልከሉ እና የሚያስከትለውን የጤና ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተፅዕኖ የመቀነስ ሥራ የመንግስት ቀዳሚ አጀንዳ ሆኖ እየተገበረ ይገኛል፡፡ በዚህ ምክንያት የአሰሪና ሠራተኛ ግንኙነቱን እንደወትሮ ለማስቀጠል ፈታኝ ከመሆኑም ባሻገር ከንግዱ አይነትና ከድርጅቶቹ ልዩ ባህሪ አኳያ አንድ ወጥ የሆነ መፍትሔ ለሁሉም ቀጣሪ ተቋማት ለማስቀመጥ አይቻልም፡፡ ስለሆነም በግሉ እና በመንግስት የሚሰጠው ምላሽ እንደየዘርፉ ሁኔታ የተለያየ ይሆናል፡፡

በዚህ ረገድ በዓለም ሥራ ድርጅት በተፈጥሮ እና በሰው ሰራሽ አደጋዎች ሳቢያ ሀገራት እና የስራው ዓለም ሲጠቃ የቀውስ አስተዳደር ምላሽን በተመለከተ በአስቀመጠው ጋይድ ላይን መሰረት፡-

- በቀውሱ ምክንያት ስራቸው እና ህይወታቸው ለተጎዱ ሠራተኞች መሰረታዊ ገቢያቸው እንዳይቆረጥ ማገዝ
- ቀውሱ ረዘም ላለ ጊዜ የሚቀጥል ከሆነ በማህበራዊ ሴፍቲ ኔት የሚደገፉበት ሁኔታ ማመቻቸት
- በቀውሱ ሳቢያ ተጽእና ለደረሰባቸው ሠራተኞች መሰረታዊ አገልግሎቶችን ተደራሽ ማድረግ በተለይም የጤና አገልግሎት እንዲያገኙ

- መሰረታዊ የስራ ደረጃዎች እንዲከበሩ በዋናኝነትም ከሙያ ደህንነት ጤንነት፣ ከማህበራዊ ጥበቃ እና በማናቸውም ምክንያት(ብሔርን፣ዘርን፣ ቀለምን፣ጾታን ሐይማኖትን፣ የፖለቲካ አመለካከትን፣ኤች.አይ.ቪ/ኤድስንና አካል ጉዳትንእና ሌላ ሁኔታን) መሰረት በማድረግ ልዩነት አለማድረግን እንዲሁም ለችግር ተጋላጭ ለሆኑት ልዩ ጥበቃ እንዲያገኙ የሚል ይገኝበታል፡፡

የአለም ሀገራት ደረጃ በደረጃ በከፊልም ሆነ ሙሉ በሙሉ በራቸውን ለተለያዩ ለአገልግሎቶች ዝግ እያደረጉ መምጣታቸው ሁኔታውም በዚህ ጊዜ ተቀልብሶ ወደ ነበረበት ይመለሳል የሚል ግምት ባለመኖሩ ይህንን ማህበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ ቀውስ በመንግስትና በግሉ ዘርፍ የተቀናጀ እንቅስቃሴ ተሸክሞ መዝለቅ የሚቻልበትን መንገድ መቀየስ የግድ ይላል፡፡

በኢንዱስትሪዎችና በአገልግሎት ሰጪ ተቋማት እየተካሄደ ያለው ሀገራዊ ፀረ ኮሮና እንቅስቃሴ እንደተጠበቀ ሆኖ ወርርሽኙ የሚያመጣው ኢኮኖሚያዊ ጫናን ለመቀነስና በአሠሪና ሠራተኛ ልማታዊ ግንኙነት ላይ ሊያሳድር የሚችለውን አሉታዊ ተፅዕኖ በጥንቃቄ መርምሮ አሳመኝ (logical) አሳታፊና ቀጣይ የኢንዱስትሪ ሰላምን ሊያሰፍን የሚችል ህጋዊና አስተዳደራዊ ዕርምጃ ለመውሰድ ይቻል ዘንድ ከወዲሁ ቅድመ ዝግጅት በማድረግ ከወረርሽኙ ስርጭት፣መስፋፋትና የእድገትና አሳሳቢነት አኳያ በሶስትዮሽ እየታየ አቅጣጫ ሊሰጥ ይገባል፡፡ ይህን መሠረት በማድረግ ይኸ ፕሮቶኮል በስራ ቦታ ተዋናዮች እናበሁሉም ባለድርሻ አካላት እንዲተገበር ዛሬ መጋቢት 18 ቀን 2012 ዓ.ም ይፋ ሆኗል፡፡

<u>ዓላማ</u>

- በስራው ዓለም የሠራተኛውን እና የስራ አመራሩን ከኮቪድ 19ወረርሽኝ ባስተማማኝ መልኩ ለመከላከልና የሚያስከትለውንጉዳት ለመቀነስ
- ወረርሽኙ በሀገሪቱ ኢኮኖሚ፣በድርጅቶች ቀጣይነትና ህልውና እና በሠራኞች ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ የሚፈጠረውን አሉታዊ ተጽዕኖ ማቃለል

- እንኚህን አላማዎች ለማሳካት በአሁኑ ወቅት በሀገራችን ያለው ነባራዊ ሁኔታ በማጤን የመጀመሪያ ደረጃ የኮቪድ 19 ወረርሽኝ በሥራ ቦታ ምላሽ መስጠት የሚያስችል ፕሮቶኮል ነው

የመጀመሪያ ደረጃ የኮቪድ 19 የሥራ ቦታ ተፅዕኖ ምላሽ

<u>ለምላሹ መሠረት የተደረጉ ተሳቢ ሁኔታዎች</u>

- የወረርሽኙ ሥርጭት ፍጥነት አሁን እየታየ ባለው ደረጃ የሚቀጥል ከሆነ
- በስራ ቦታዎች መሠረታዊ የሆኑ የግንዛቤና ወረርሽኙን የመከላከል ሥራዎች በዕቅድ ተደግፈው በተጠናከረ ሁኔታ የሚተገበሩ ከሆኑ
- ወረርሽኙ በምርታማነትና በኤክስፖርት ገበያ ላይ ካለፉት ሁለት ወራት ጀምሮ አሉታዊ ተፅዕኖ እያስከተለ ከሆነ

1. መሰረታዊ የሥራ ቦታ መከላከያ ስልቶች

የኮቪድ 19 በፍጥነት የመዛመት ባህሪ እና ከተከሰተም ውጤቱ ሰብዓዊ ጉዳት ያለው በመሆኑ የዓለም ጤና ድርጅት ባስቀመጠውም መመሪያ እና መንግስታችንም በየወቅቱ ከሚሰጠው መግለጫ እና መመሪያ መረዳት የሚቻለው ተመራጭ መፍትሔው መከላከል ላይ በትኩረት መስራት ነው፡፡በዚሁ መሰረትይህ ፕሮቶኮል የሚከተሉትን የመከላከያ ስልቶች ተግባራዊ እንዲደረጉ ያሳስባል

1.1. በአሰሪዎችሊወሰዱየሚገቡጥንቃቄዎች

1.1.1. የውሃና የንጽህና መጠበቂያ ቁሳቁሶችን አቅርቦት ማረጋገጥ

1.1.2. የአፍና አፍንጫ መሸፈኛ ማቅረብ ስለ አጠቃቀሙም በቂ ግንዛቤ ማስጨበጥ

1.1.3. በድርጅቱ ሀላፊ የሚመራ የሰራተኞች ማህበር አባል የሚሆንበት የኮሮና ቫይረስ ቁጥጥርን የሚመራና የሚከታተል ኮሚቴ ማቋቋም

1.1.4. ሰራተኞች በተጠጋጋ ሁኔታ የሚሰሩባቸውን ቦታዎች በመለየት [illegible] ወይም ለመቀየር መሞከር

1.1.5. በሰራተኞች የትራንስፖርት ሰርቪሶች ላይ መጨናነቅን ማስወገድ አስፈላጊውን የንጽህና ጥንቃቄ ማድረግ እንዲሁም በጉዞ ወቅት መስኮቶች ክፍት እንዲደረጉ ማድረግ

1.1.6. ስለ ኮሮና ቫይረስ ግንዛቤ ማስጨበጫ የሚያግዙ ሰራተኞች በሚገባቸው ቋንቋ ፓስተሮች፣ የጥንቃቄ መልክቶች፣የመከላከያ ዘዴዎችን በጽሁፍ፣ በስእል፣ በድምጽና በምስል በተገቢ ሁኔታ ማቅረብ

1.1.7. የካፍቴሪያ አገልግሎት ለሰራተኞቻቸው የሚያቀርቡ ድርጅቶች የአገልግሎት ሰአቱን በማስረዘም የተጠቃሚ ሰራተኞችን ቅርርብ መቀነስ

1.1.8. ድርጅቶች ስብሰባዎችን በማስቀረት በተቻለ መጠን ግንኙነትን በኢንተርኔት፣ በኢሜል ወይም በስልክ ማድረግ

1.1.9. ምልክቱ የታየባቸው ወይም የሚያጠራጥሩ የድርጅቱ ባልደረቦች ሲገኙ ወደ ሕክምና ክትትል ስፍራ ከመሸጋገራቸው በፊት በድርጅቱ ጊዜያዊ ማቆያ ስፍራ ማዘጋጀት

1.1.10. በፀረ ተህዋስያን በየጊዜው የሚፀዱ የልብስ መቀየሪያ እና የግል ማስቀመጫ ሳጥን ዝግጁ ማድረግ

1.1.11. የድርጅት ሀላፊዎች ከሰራተኛ ማህበራት ጋር በመመካከር የኮሮና ቫይረስ ክትትል፣ቁጥጥርና ሪፖርት ስርአት መዘርጋት

1.2. በሰራተኞች ሊወሰዱ የሚገቡ ጥንቃቄዎች

1.2.1. ሰራተኞች እጃቸውን በውሀና ሳሙና ወይም በአልኮል በአግባቡ ማጽዳት

1.2.2. ሰራተኞች የእጅ ለእጅ ሰላምታንና አካላዊ ንክኪን ማስወገድ

1.2.3. ሰራተኞች በሚያስሉበትና በሚያስነጥሱበት ወቅት አፋቸውን በሶፍት ወይም በክንዳቸው መሸፈን

1.2.4. ሰራተኞች የአደጋ መከላከያ መሳሪያዎቻቸውን በጋራ አለመጠቀም

1.2.5. የኮሮና ቫይረስ መያዝ ምልክት የሆኑትን ሳልና ትኩሳት ያለባቸው ሰራተኞች በስልክ ለአሰሪዎቻቸው በማሳወቅ ከቤታቸው በመሆን የህክምና ክትትል ማድረግ

1.2.6. ሰራተኞች የአደጋ መከላከያና የስራ ልብሶቻቸውን በአግባቡና በንጽህና መጠቀም ይኖርባቸዋል

1.2.7. በድርጅቱ ውስጥ አንድ ሰራተኛ በኮሮና ቫይረስ መያዙ ሲረጋገጥ ሌሎች ሰራተኞች ሳይደናገጡ በድርጅቱ ሀላፊዎች የሚሰጠውን የጥንቃቄ ትዛዝ መተግበር ያስፈልጋል

1.2.8. የድርጅቱ የጽዳት ሰራተኞች ለራሳቸው አስፈላጊውን ጥንቃቄ በማድረግ ሰራተኞች በጋራ የሚጠቀሙባቸውን መሳሪያዎችና የሚነኳቸውን ቦታዎች በአግባቡ ማጽዳት አለባቸው

1.2.9. ሰራተኞች ተጠቅመው የጣሏቸውን ሶፍቶች ወይም የንጽህና መጠበቂያዎችን ከእጅ ንክኪ ውጪ የጽዳት ሰራተኞች በአግባቡ ማስወገድ አለባቸው

1.3. በሴፍቲ ኦፊሰሮች/የሴፍቲ ኮሚቴ ሊወሰዱ የሚገቡ ጥንቃቄዎች

1.3.1. ሴፍቲ ኦፊሰሮች በስራ ቦታዎች እየተንቀሳቀሱ ለኮሮና ቫይረስ የሚያጋልጡ ሁኔታዎችን መከታተል ይገባቸዋል

1.3.2. የሴፍቲ ኦፊሰሮች ከስራ ክፍል ሀላፊዎች ጋር በቅርብ በመገናኘት በስራ ገበታቸው ላይ ያልተገኙ ሰራተኞችን ሁኔታ በወቅቱ ማጣራት

1.3.3. የበሽታውን ምልክት የሚያሳይ ወይም በበሽታው የሚጠረጠር ሰራተኛ ሲገኝ የሴፍቲ ኦፊሰሮች ድርጅቱ የጤና ባለሙያ ካለው በጋራ በመሆን

1.3.3.1. ሰራተኛውን ከስራ ቦታ በመለየት ድርጅቱ ያስቀመጠውን ስርአት ተከትሎ ሪፖርት ማድረግና ሰራተኛው ድጋፍ እንዲያገኝ ማድረግ

1.3.3.2. የኮሮና ቫይረስ እንዳለበት ከተረጋገጠና ምልክቶችን ካሳየ ሰራተኛ ጋር ንክኪ የነበራቸው ሰራተኞች በመለየት ከህብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት በሚሰጥ ድጋፍ የስራ ቦታውን ማጽዳት

1.3.4. የሴፍቲ ኦፊሰሮች በድርጅቱ ውስጥ ለኮሮና ቫይረስ በከፍተኛ ሁኔታ ተጋላጭ የሆኑ ሰራተኞች ላይ ጥብቅ ክትትል ማድረግ ይገባቸዋል

1.3.5. የሴፍቲ ኦፊሰሮች በሺፍት ስራ በሚሰራባቸው ድርጅቶች በማታና የለሊት ሺፍቶች አስፈላጊው የንጽህና ግብአት መሟላቱን መከታተልና መቆጣጠር ይገባል

1.3.6. ሴፍቲ ኦፊሰሮች ለሰራተኞች ስለ ኮሮና ቫይረስ ወቅታዊ መረጃዎችን ማቅረብ አለባቸው

2. ደረጃ በደረጃ ሊወሰዱ የሚገቡ ህጋዊና አስተዳደራዊ ዕርምጃዎች

2.1. በድርጅቶች ቀውስን የመቋቋም ችሎታ እና ምላሽ የመስጠት አቅም ከድርጅት ድርጅት እንዲሁም ከሴክተር ሴክተር የሚለያይ በመሆኑ መፍትሄዎች ከድርጅቶቹ እንዲመነጭ ከማድረግ ባሻገር በሶስትዮሽ የቀረበውን ምክረሀሳብ የየድርጅቶቹ አሰሪና ሠራተኞች የጋራ እንዲያደርጉት ይጠበቃል

2.2. ሰራተኞች ያልተጠቀሙበት የዓመት ዕረፍታቸውን እንዲጠቀሙ ማድረግ እና እረፍታቸውን ተጠቅመው የጨረሱ ካሉ ከቀጣይ ዓመታት ዕረፍት ጊዜ ቢያንስ ግማሹን እየተጠቀሙ በክፍያ እንዲቆዩ ማድረግ

2.3. ያልተቋጩ አዲስ ህብረት ስምምነት ድርድሮች በአሉበት ሁኔታ ለሚቀጥሉት እስራሁለት ወራት እንዲቆረጡ፤

2.4. ተግባራዊ ያልተደረጉ የደመወዝ ጭማሪ ለሚቀጥሉት 12 ወራት ተግባራዊ እንዳይደረጉ

2.5. ተግባራዊ ሲደረጉ የነበሩ የተለያዩ አበሎች(የበረሀ አበል፣ የትራንስፖርትና የቤት አበል)፣ ጉርሻ፣ የምርት ቅምሻ፣ ኮሚሽን እና ሌሎች እንደ ደመወዝ የማይቆጠሩ ክፍያዎች ችግሩ ሙሉ ለሙሉ እስኪቀረፍ እንዳይፈጸሙ ቢደረግ

2.6. በአሰሪዎችና በሰራተኛ ማህበራት ውይይት መነሻነት ድርጅቱን ለማቆየት ሲባል በስራ ላይ የሚገኘውን የደመወዝ እስኬል የመከለስና ውጤቱን ተግባራዊ ማድረግ

2.7. እጅግ አስፈላጊ ባለሆኑ የድርጅት ሥራዎች ላይ የተሰማሩ ሠራተኞች ለጊዜው የተወሰን ብድር በመስጠት ሁኔታዎች ሲሻሻሉ ወደ ሥራ እንዲመለሱ የጽሁፍ ማረጋገጫ መስጠት

2.8. አቅም በፈቀደ መጠን ማኀበራዊ ኃላፊነትን ድርጅቶች እንዲወጡ በተለያየ ደረጃ የተዋቀሩ የአሰሪና ሠራተኛ ማሕበራት አባሎቻቸውን በማበረታት በቅንጅት እንዲሰሩ ማድረግ

ማጠቃለያ ፡-የኮሮና ቫይረስ በዓለም ጤና ድርጅት የዓለማቀፍ ወረርሽኝ ሆኖ የተመዘገበ እና በሀገራችንም እንደ ብሔራዊ አደጋ ስጋትነት ተቆጥሮ ግለሰቦች፣ ቀጣሪ ድርጅቶች እና የተለያዩ የማህበረሰብ አደረጃጀቶች በህግ(በስራውል/በህብረት ስምምነት ወይም በሌሎችህጎች) ከሚጠበቅባቸው ግዴታ በላይ ለተዋዋይ ወገን ወይም ማህበራዊ ትስስር ላላቸው አካል በከፍተኛ የማህበራዊ ኃላፊነት መንፈስ ልክ እራሳቸውን እንደሚበራ ሻማ ቆጥረው ለሌላው ወገናቸው ብርሃን የሚሰጡበት ወቅት ላይ እንገኛለን፡፡

ኮቪድ 19 የህብረተሰብ ጤና ችግር እንደ መሆኑ መጠን ሰራተኞችም የህብረተሰቡ አንድ አካል በመሆናቸው እና በአንድ አካባቢ ተሰባስበው የሚሰሩ በመሆኑ ኮሮና ቫይረስ የተጋለጡ ናቸው፡፡በሥራ ቦታዎችሊከሰትችግሮቹ ለአሰሪ፣ ለሀ/ራሳኖ ወይም

ለመንግስት ለአንድ ወገን ብቻ የሚተው አይደለም፤እንዲሁም ውጤቱም ሆነ ተጽእኖው በስራ ቦታ ተወስኖ የሚቀር ሳይሆን ወደ ቤተሰብ እና ሕብረተሰብ ተሸጋሪ በመሆኑ ወጥነት ባለው ሁኔታ በመንግስት በየወቅቱ የሚሰጠውን አቅጣጫ በቅንጅት በስራ ቦታ እና ከሥራ ቦታ ውጪም በጥብቅ ዲሲፕሊን መፈፀም ስለሚገባ የዚ ፕሮቶኮል ዛሬ መጋቢት 18/2012 ዓ.ም ወጥቷል፡፡